

FİİL (EYLEM) KONU ANLATIMI

www.edebiyatnotu.com

FİİL (EYLEM) KONU ANLATIMI

- ⇒ İş (kılış), oluş ve durum (hareket) bildiren sözcüklere **fiil (eylem)** denir.
- ⇒ Fiiller “-mak, -mek” mastar eklerini ve olumsuzluk eklerini alabilen sözcüklerdir.
- koş-mak → koş-ma-mak
- yap-mak → yap-ma-mak
- sev-mek → sev-me-mek

- www.edebiyatnotu.com

Anlamları Bakımından Fiiller

◇ KILIŞ (İŞ) FİİLİ

⇒ Cümlede yapılan işten etkilenen varlığın bulunduğu fiillerdir.

⇒ Nesne alırlar. (Nesne, fiile sorulan **neyi?, kimi?** sorularının cevabıdır.)

⇒ Kılış fiilleri nesne aldıkları için çatı bakımından geçişli fiillerdir.

(onu) **oku-**

(onu) **yaz-**

(onu) **at-**

(onu) **bil-**

Cümlede kılış fiilini bulmak için fiilin başına “onu” sözcüğünü getirdiğimizde anlamlı oluyorsa kılış fiilidir.

Bütün gün evi temizledi. (neyi temizlemek? → evi)

Oyuncaklarını balkondan atmış. (neyi atmış? → oyuncaklarını)

- www.edebiyatnotu.com

- Cümlede kullanılsa da fiil “neyi, kimi” sorularına yanıt veriyorsa kılış (iş) fiilidir.
- Onunla birlikte yazdık. (neyi yazmak? → onu → yazıyı → hikayeyi,...)

◇ DURUM (HAREKET) FİİLİ

- ⇒ Öznenin durumu hakkında bilgi veren fiillerdir.
- ⇒ Nesne almazlar. “Neyi, kimi” sorularına yanıt vermezler.
- ⇒ Nesne almadıkları için çatı bakımından geçişsiz fiillerdir.
- gül-
- ağla-
- bak-
- uyu-
- git-
- Bir baktım yanımda uyumuş. (neyi uyumak? → yanıt yok)
- İrem Silivri’ye gitti. (neyi gitmek? → yanıt yok)

◇ OLUŞ FİİLİ

⇒ Gerçekleşmesi zamana bağlı olup kendiliğinden gerçekleşen eylemlerdir.

⇒ Nesne almazlar.

Sonbahar geldi yapraklar **sarardı**.

Ekmek ne çabuk **bayatladı**.

Bahçedeki elmalar **çürümüştü**.

Balkonun demirleri **paslanmış**.

Saçların çok sağlıklı **uzuyor**.

ÖRNEK SORU

- “Anlattıkları şeylerin niteliklerine göre fiiller, kılış fiilleri (almak, taşımak, kazmak... gibi), durum fiilleri (yatmak, susmak, durmak... gibi), oluş fiilleri (doymak, uzamak, kararmak... gibi) diye adlandırılır.”
- **Aşağıdakilerden hangisinde, yukarıda sözü edilen fiillerin tümü örneklendirilmektedir?**
- A) delmek, dizmek, ezmek
- B) solmak, susmak, acımak
- C) ağlamak, oturmak, büyümek
- D) yolmak, kırmak, saçmak
- E) atmak, kalkmak, sararmak
- **(ÖYS 1983)**
- **CEVAP:** Doğru cevap “E” seçeneğidir.

FİİLLERDE KİŞİ EKLERİ

⇒ Fiilde bildirilen iş, oluş ya da durumun kaçınıcı kişi tarafından yapıldığını belirten eklerdir.

⇒ Kişi ekleri, cümlede işi yapanı yani özneyi bildirir.

◦ www.edebiyatnotu.com

Kişi (Şahıs)	Fiil – Kip – Kişi Eki	Kişi (Şahıs)	Fiil – Kip – Kişi eki
1. tekil kişi (ben)	Sev – di – m	1. tekil kişi (ben)	Yaz – malı – y – ım
2. tekil kişi (sen)	Sev – di – n	2. tekil kişi (sen)	Yaz – malı – sın
3. tekil kişi (o)	Sev – di	3. tekil kişi (o)	Yaz – malı
1. çoğul kişi (biz)	Sev – di – k	1. çoğul kişi (biz)	Yaz – malı – y – ız
2. çoğul kişi (siz)	Sev – di – niz	2. çoğul kişi (siz)	Yaz – malı – sınız
3. çoğul kişi (onlar)	Sev – di – ler	3. çoğul kişi (onlar)	Yaz – malı – lar

⇒ FİİLLE İLGİLİ DİĞER KONULARA AŞAĞIDAKİ LİNKLERDEN ULAŞABİLİRSİNİZ.

- [Anlamları Bakımından Fiiller](#)
- [Fiillerin Olumsuz Biçimleri - Soru Biçimleri](#)
- [Fiillerde Kip - Anlam - Zaman Kayması](#)
- [Yapı Bakımından Fiiller](#)
- [Çekimli Fiil](#)
- [Basit ve Birleşik Zamanlı \(Çekimli\) Fiiller](#)
- [Ek Fiil \(Ek Eylem\)](#)
- [Fiilimsi \(Eylemsi\)](#)
- [Fiilde Çatı](#)